

Література

1. Білостецька В. О. Посередницька діяльність в Україні / О. В. Білостецька // Фінанси України. – 2013. – № 3. – С. 35-45.
2. Фурман В. Шляхи активізації розвитку брокерської діяльності в Україні / В. Фурман // Економіст. – 2015. – № 1. – С. 58-59.
3. Страхування / Кер. авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. – К: КНЕУ, 2014.
4. Слесарук С. Статський радник / С. Слесарук // Контакти. – № 3. – С. 20-23.

Паращук В. Р.

Науковий керівник: Кулина Г. М., к.е.н.

Тернопільський національний економічний університет

РОЛЬ СТРАХОВИХ БРОКЕРІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Важливу роль у розвитку ринку страхових послуг в Україні відіграють страхові посередники, зокрема страхові брокери. Їх діяльність спрямована на надання посередницьких послуг, відтворюючи конкуренцію між страховими компаніями, що, у свою чергу, стимулює поступ страхового ринку загалом. Окрім того, саме на страхових посередників покладено завдання відновлення довіри до інституту страхування та забезпечення страхового захисту громадян і суб'єктів господарювання.

Дослідженням питання функціонування страхових брокерів займалися такі вчені, як: В. Базилевич, Н. Внукова, Ю. Махортов, Н. Приказюк, Н. Теличко, Н. Ткаченко, Ф. Фурман інші. Віддаючи належне існуючим напрацюванням та не применшуючи їх вагомості, вважаємо, що питання ролі страхових брокерів у забезпеченні розвитку страхового ринку вимагає більш глибокого вивчення.

Згідно з чинним законодавством, страхові брокери – це юридичні особи або громадяни, які зареєстровані у встановленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності та здійснюють за винагороду посередницьку діяльність у страхуванні від свого імені на підставі брокерської угоди з особою, яка має потребу в страхуванні як страхувальник [1]. До них належать і громадяни, які зареєстровані в установленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають права отримувати та перераховувати страхові платежі, страхові виплати та виплати страхового відшкодування.

Посередницька діяльність страхових брокерів у страхуванні здійснюється як виключний вид діяльності та може включати консультування, експертно-інформаційні послуги, роботу, пов'язану з підготовкою, укладанням та виконанням (супроводом) договорів страхування, в тому числі щодо врегулювання збитків у частині одержання та перерахування страхових

платежів, страхових виплат та страхових відшкодувань за угодою відповідно зі страхувальником тощо [1]. Відтак, головною відмінністю страхового брокера від страхового агента є те, що агент працює безпосередньо на страхову компанію, у той час як брокер є незалежним оператором страхового ринку. Його метою є регулювання відносин між страховиком та страхувальником, діючи тільки в інтересах свого клієнта та задовольняючи його побажання. Здійснюючи свою діяльність, страхові брокери повинні сприяти залученню фінансових ресурсів до страховиків шляхом надання консультацій страхувальникам щодо видів страхових продуктів різних компаній, тобто просування страхових продуктів на ринку страхування. Урегулювання збитків дає можливість залучити більше потенційних клієнтів до страхових компаній. Тобто брокер, допомагаючи страховим компаніям розширювати та розвивати свій ринок, виводить страховий ринок України до світового рівня розвитку. При цьому, звертаючись до страхового брокера, споживач має можливість не лише обрати найоптимальніший для себе варіант придбання страхового продукту (збалансування прийнятної для споживача ціни та якості), а й значно заощадити свій час, який був би йому потрібен для самостійного моніторингу умов надання послуг страхових компаній.

Оцінюючи тенденції функціонування страхових брокерів, можемо зробити висновок, що в Україні вони обслуговують незначну частку страхового ринку, в той час у США, Канаді та розвинених європейських країнах цей показник складає близько 80%-95% [2]. Це підтверджується наступними даними: 1) кількість страхових компаній в Україні за 2011-2016 рр. становила: 2011 р. – 442; 2012 р. – 414; 2013 р. – 407; 2014 р. – 382; 2015 р. – 361; 9 місяців 2016 р. – 323; 2) кількість страхових брокерів: 2011 р. – 60; 2012 р. – 60; 2013 р. – 56; 2014 р. – 56; 2015 р. – 52; 9 місяців 2016 р. – 57. Таким чином співвідношення кількості страхових брокерів до кількості страхових компаній визначаємо як 6:1. Тобто, виходячи з наведених статистичних даних, один страховий брокер в середньому обслуговує 6 страхових компаній [3].

Отже, на національному страховому ринку більшість страхових послуг надається страховими компаніями, тоді як у країнах з розвиненим страховим ринком – через страхових посередників, зокрема страхових брокерів. Основна перевага страхового брокера перед іншими страховими посередниками полягає у тому, що він задовольняє потреби виключно страхувальників, пропонуючи найоптимальніший для них варіант придбання страхових послуг.

Активізація діяльності кваліфікованих страхових брокерів в Україні може забезпечити значний поштовх у розвитку страхового ринку. З цією метою варто вжити низку заходів, спрямованих на підвищення довіри страхувальників до страхових брокерів. Дану проблему можна вирішити шляхом введення обов'язкового страхування професійної відповідальності останніх чи вимоги формування адекватного розміру гарантії у формі банківського депозиту. Крім

того, необхідно усунути існуючі протиріччя щодо отримання комісійних від страхувальника у частині збільшення їх розміру, уніфікувати чинне вітчизняне законодавство із європейськими нормами, стимулювати розвиток суб'єктів господарювання і розширити джерела фінансового забезпечення населення задля збільшення чисельності бажаючих скористатися послугами таких посередників страхового ринку.

Література

1. Про страхування: Закон України від 04.10.2001 р. № 2745-III зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Махортов Ю. О. Роль страхових брокерів у розвитку страхового ринку України / Ю. О. Махортов, Н. О.Теличко // Економічний вісник Донбасу. – 2009. – № 4 (18). – С. 122-129.
3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>.

Шкільна О. І.

Науковий керівник: Кулина Г. М., к.е.н.

Тернопільський національний економічний університет

СТРАХОВІ БРОКЕРИ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ КРАЇН ЄС

Інститут посередництва суттєво впливає на формування розвиненої страхової системи, сприяючи при цьому зростанню економіки, підвищенню рівня зайнятості та страхового захисту населення і суб'єктів господарювання. Як різновид страхових посередників, страхові брокери в економічно розвинених країнах стали невід'ємною частиною страхових відносин і одним із найпотужніших професійних операторів страхового ринку. Це обумовлено тим, що вони часто виступають джерелом інформації про ризики й умови страхового договору, що є основною обставиною при ухваленні рішення про його укладення. Так, у Великобританії 70%, а в США більше ніж 80% договорів страхування життя укладається саме через страхових брокерів [3]. У зв'язку з цим актуалізується питання дослідження впливу страхових брокерів на розвиток страхового ринку країн ЄС й окреслення напрямів підвищення ефективності їх функціонування в Україні.

Теоретико-прикладні аспекти брокерської діяльності у страхуванні та перестрахованні досліджували: Н. Ален, О. Залетов, І. Мікеладзе, Д. Расшивалов, О. Тоферн, Н. Яременко та інші. Водночас, вважаємо за доцільне більш детально дослідити інститут брокерів на страховому ринку країн ЄС з метою окреслення напрямів підвищення ефективності їх функціонування в Україні.